

Передплата

ва «РУСЛАНА» вивозять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1-70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
або 36 франків	
на пів року	8 рублів
або 18 франків	
Поодинокє число по 16 сот.	

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділя і руских свят с 5½ год пополудня

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошена звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславі» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 3.) с. від стрічки.

Соймова дво- чи триднівка.

(X) В понеділок збирає ся галицький сойм краєвий на звичайну вже від довшого часу дво- чи триднівку для ухвалення бюджетової провізорії на перше чвертьріччє, хоч нема найменшої певности, чи протягом того часу відбуде ся довша соймова сесія для полагоди бюджету. Груднева сесія відбуває ся лише для вдоволення конституційній формальности, бож ту саму ціль можна би досягнути цісарскою постановою і оцадити краєви кількадесят тисяч, які можна би обернути на продуктивніші цілі, на котрі в бюджеті звичайно нема засобів. Однак польські дневники, особливо псевдо-демократичні, накидають ся мокрим ридом на правительство, що не дає соймови часу на довгу сесію, хоч знають дуже добре, що сему винно не так правительство, як невідраді парламентарні відносини. Та ще й се на основі давнійшого досвіду сказати треба, що навіть тоді, коли сойм має більше часу до розпорядку, не використовував его як треба, а звичайно в останніх двох тижнях відбувала ся робота поквапна на стрімголов, щоби й бюджет ухвалити і перевести деякі закони, котрі звичайно для того бували лихо кодифіковані.

Минувший сойм міг безпечно радити до кінця липня, а послы, котрі звичайно нарікають на коротку сесію, могли тут виявити свою роботячість, бо й českий та инші сойми радили цілий липець, однак треба було квапити ся з зачиненем сойму, щоби не прийшла на чергу справа рускої гімназії в Станиславові, що від трех літ не може діждати ся полагоди.

Теперішня дво- чи триднівка буде присвячена лише бюджетовій провізорії і податкови від пива. Не сумніваємо ся, що рускі послы покористують ся і сею нагодою, щоби подати образ невідрадного політичного і економічного положеня руского народу в Галичині. Дорога для них вказана поступованем соймової більшости, противної вдоволеню всяким потребам і домаганям руского народу, як се показало ся в шкільній комісії навіть з такою справою як руска гімназія в Станиславові. Зовсім влучно схарактеризував ВПр. митрополит становище соймової більшости, що єї поступок зробити вражінє: зриваємо з вами! І так стало ся, бо більшість соймова станула на становищі простої негачії, а єї визначний речник і урядовий представник, віцепрезес центрального комітету виборчого, п. Козловский, організує в цілій східній Галичині навіть з підмогою старостів і окружних інспекторів шкільних борбу на знищенє руского елемента.

А коли більшість соймова заняла таке визиваюче становище супроти Русинів, то краєве правительство ані пальцем не кивне, хоч его задачею стояти на сторожі прав признаних основними законами девжавними також і рускій народности. Тимто становище руских послів повинно бути рішучо відпорне, їх промови повинні дати рішучий

вираз невідраднему положеню руского народу і пояснити прилюдно, що та опіка над руским народом, якою звичайно так чванять ся польські політики в радї державній, є старшванєм і геґемонією, яка є незгідна з заповученою законами рівноправностю руского народу.

Ческе пропамятне письмо.

(Ковець).

Narodni Listy вносять з голосів німецьких дневників і відповідий німецьких проводирів, що Німці уважають свою програму диктатом, якому Чехи повинні піддати ся безусловно. Однак ще так далеко не дійшло і не дійде. Наколиж становище Німців має бути міродатне, тоді годі думати про успіх переговорів. Але й тепер вже є ясно, хто перебиває успіхови порозуміння.

Politik виступає проти того, щоби інтерес Німців мав бути і для Чехів найвищою загибою. Ческим послам роблять докір, що они бажать урядову акцію протестерти на Моравію і Шлезк, хоч льогічно само про себе зрозуміло, що треба би бажати порозуміння між Чехами і Німцями на цілій лінії. Так само оправдане і основане на дійснім положеню є домаганє, що управильненє язикових відносин повинно бути переведене перед адміністраційною реформою.

Нас Naroda на закид Німців, що česk послы вертають знов до давньої формули двоязикової рівноправности, замічає, що они домагають ся двоязиковости лише у внішнім урядованю. Для внутрішнього урядованя вимагає ся лише поступованя після рівних засад, що не виключає одноязикової рівноправности. Також постанова, що після спромози повинні бути повіти національно розмежені, а урядники належати по спромозі до національности населеня, є уступкою, яка може Німцям улекшити уступку на заведенє внутрішньої урядової мови českої. Спір про се, чи се має бути подрбно вчислено, чи загально, є меншої ваги, позаяк і в Баденівских та Гавчівских розпорядних заведень о стілько було подрбно означено, бо в дотичних уступах була додана примітка, що «в усіх инших случаях полишає ся дотеперішні постанови», себ то німецьку мову. Дневник сей додає, що česk пропамятне письмо робить вражінє, що оно і на случай невдачі порозуміння кладе підвални, улекшуючи міродатним чинникам відповідними поправками односторонньої німецької програми, довести до рішення справу авторитативною дорогою.

Narodni Politika думає, що як Німцям справді розходить ся о порозумінє, то повинні би заявити свою готовість до пересправ на основі німецької і českої програми, замість уважати лише свою програму яко одиноку можливу підставу до переговорів. Оповідненє českого письма має сей добрий наслідок, що правительство тепер знає, на чім оно стоїть. Усуненє кривди з 17. жовтня 1899. р. (знесенє якикових розпорядків) буде все найважнійшим домаганєм Чехів.

Пражский Čas каже знов, що česk пропамятне письмо робить вельми пригнобляюче вражінє. Більша часть точок є неясна і виминаюча, се не є добра відповідь на повну съвідомости програму Німців.

Katolicke Listy доносять, що предлоги Чехів є так уступчиві, як лише можна. Однак з німецького боку вимагають безуслівної здачі. При таких услівях трудно дійти до порозуміння.

Lidove Noviny заявляють, що по висловленю думок з обидвох таборів, міністер-президент може собі виробити суд, по котрій стороні бажать мира.

Нас замічає, що відповідь Німців на česk письмо виключає всяке порозумінє. Показує ся наново, що Німці лише удають миролюбивість, але про неї зовсім не думають.

Selske Listy похваляють česk пропамятне письмо яко справді умірковане і миролюбиве. Поступованє Німців однак вказує, що до порозуміння не прийде.

Řezan називає česk письмо млявим і дефензивним, коли тимчасом Podwysocke Listy і Budivoy та инші провінціональні českі дневники висловляють ся з признанєм про česk пропамятне письмо.

Зібравши всі ті голоси з обидвох таборів, не можемо покладати великих надій на успіх німецько-чeskих переговорів. Обидва табори заняли зовсім окремі становища, так що тепер правительство мусить взяти сю справу в свої руки. Звіщають, що правительство виготовлює начерк, який має бути посередничим між німецькою програмою а českим пропамятним письмом і що 3. січня скличе заступників обидвох сторін до Відня для переговорів. Ціла справа обертає ся все около того самого домаганя, з боку Німців — домаганя верховлади в Австрії, з боку Чехів — рівноправности.

Росія на Балкані.

Російский міністер заграничних справ гр. Лямбсдорф прибув в середу вечером до Білгороду. На двірці очікувала его королївска депутация під проводом сербского міністра заграничних справ Антоніка. Публика урядила овацію міністрам, коли їхали до королївскої палати, де відбули другого дня рано конференцію.

В четвер пополудни о 3. год. окреим двірским поїздом відїхав російский міністер в товаристві членів сербского міністерства і російского посольства до Нішу, де перебуває королївска пара. На двірці в Нішу повитав міністра гаверал-адютант Петрович в імени короля, генерал-дивізіонір Янкович в імени армії і префект Станкович і бурмістр Милованович в імени населеня. На дворець прибула також в неурядовім характері депутация замешканих в Сербії Македонців і Старосербів з адвокатом Лідяновичом на чолі. Після повитальної церемонії відїхав міністер в двірській кариті до конаку. Там прийняв его вперед король Александер на торжественнім послуханю, а відтак гр. Лямбсдорф представив ся королеві Дразі. По гальовім обіді, виданім в честь гостя, гр. Лямбсдорф був на приватнім послуханю у короля. Підчас обіду ко-

роль Александр виїс тоаст в честь царської пари, гр. Лямбдорф пив на здоровля сербської королівської пари. Так підчас приїзду, як і відїзду Лямбдорфа стояла на двірці почесна компанія, а музика грала російський гимн. Король прощав ся з мінстром дуже сердечно.

Вчера, в пятницу о год. 11. перед полуднем гр. Лямбдорф відїхав окреим двірским поїздом сербским до Софії і прибув о 3. год. пополуудні до граничної стації Калїброд. Там повитали его: президент мінїстрів Данев, мінїстри внутрішних справ Луцканов, публичних рс-біт Попов, російський дипломатичний агент Бахмацев та генеральний секретар мінїстерства заграничних справ Цков. О 4. год. станув поїзд в Софії. На дворець прибув в імени князя Фердинанда генерал-адютант Николаев, всі мінїстри, богато послів і мїських радних. Бурмістр Софії виголосив промову і вручив Лямбдорфови хліб-сіль. На дорозї до палати творили шпалір всі товариства і нечисленї товпи публіки, які урядили мінїстри велику овацію.

Македонці хотять дати вираз жалоби свого народа тим, що підчас побуту мінїстра в Софії будуть заховувати ся мовчливо і свої прапори овинуть в чорну крену. Також вручать адресу мінїстрів з подякою для царя і російского народа за поміч і опіку та з виказом македонських жадань що-до заведеня реформ. Нинї має відбутись обїд в російскім посольствї, на який запрошено аветро-угорского посла Мілєра і провідників всіх болгарских стороництв.

З польської праси.

Про агітацію др. Козловского в користь «центрального комітету» пише Kurjer lwowski: Організація, знана під назвою комітету для виборчих розбоїв, не на жарти взяла ся до роботи. У східній частині краю відбувають ся повітові зїзди, завязують ся локальні комітети, вибирають делегатів. А всюди обїздить головний агітатор центрального комітету др. Козловский і повторює запевненя, що комітет не хоче ділати єдино на річ одної кляси, одної стороництва, лише покликє всіх горожан до спільної праці для добра народу. Цїла ся рухавка має всі ціхи передвиборчих маршалківских соймиків, богато на них деклямацій і чимало загальних обїтниць для людю.

Відбуло ся вже кільканадцять повітових зїздів, а ще ні на однім з них не доторкнули, хотяйби здалека, хотяйби мимоходом найелементарнїших постулатів людю, як виборчої реформи, получения обшарів з дворами, ловецкого закона, дорогового та стілько інших пильних

Др. В. Щурат.

Гімназїяльна пропедевтика філософії.

(По поводї анкети краввої Ради шкільної).

(Конець).

Геглівський порядок навчаня філософічних предметів, удержуваний після 1849. р. і в Австрії, був по часті обусловлений також порядком науки давнїших австрійських шкїл. Давнїше trivium і quadrivium — то був шестикласовий ліцей, що давав вступ до практичного звання, або на studium philosophiae, без котрого не можна було вписатись на університет. Studium philosophiae трєвало два роки. В першїм році вчили пів року психології, а другого пів року логіки і початкових відомостей з метафізики. Наука другого року обїймала етику і філософію права народів (ius gentium). Після реформи середних шкїл з trivium, quadrivium і studium philosophiae зложилась нинїшня 8-класова гімназія з тою різницею, що з філософії задержано в VIII. кл. лиш психологію і логіку під новою назвою пропедевтики філософії, а вступні відомости з метафізики, етики і права народів під назвою філософії права введено в ряд університетських предметів.

Після 1849. р. пропедевтика філософії була навіть предметом іспиту. Помимо того університети нарікали, що з гімназії виносьть ся

справ, яких полагади люд вичікує від так давна. Агітатори консервативного табору мають впрочім нагоду в законодавчих тілах показати ділами свою прихильність до людю і колиб дійсно хотїли ділати в сїм напрямї, колиб були способні до посвявїти клясових привїлїв, ми були-б се пізнали на ділах.

Зближають ся вибори до рад повітових. Буди се найвївїша проба, о скілько можна завірїти заевненям консервативїстів. Досї повітові видїли були майже виключно в руках властїтелїв дїбр, з сеї кляси маємо маршалків і віце-маршалків по найбільшій часті. Коли консервативні властїтелї дїбр хотять дійсно змінити своє поступованє, виречи ся виключного панованя і розказуваня в краю, допустять бодай би в кільканадцяти повітах до маршалкованя мїщаньску інтелїгенцію. А в селяньскїй курїї не повинні пожадати повітового радництва, маючи в своїй власній курїї подостатком мандатів. Побачимо недовго, як у виборчїй практиці виглядають їх гарні та шумні фрази.

Дальше підносить Kurjer, що польскї консервативисти на своїх соймиках виступали навіть в оборонї руского хлопа що-до iura stolae, наводячи, як солоно руский селянин мусить оплачувати церковні треби. Але польскїй хлоп так само жалєє ся на високі оплати своїм ксьондзам, а соймиківі комуїкати нічим не зраджують ся, що також і польскїй люд они беруть в оборону перед его духовенством. «В кождїм разї було би безстидом — каже Kurjer lwowski — колиб комітет держав ся засади, що се, чого не вільно руским сьвященикам, вільно польским ксьондзам».

Сей послїдний вислов можна би примїнити і до всіх попередних «вєстїей» — всеї діяльності д-ра Козловского, який з рамени польского центрального комітету організує в імя ложних кличїв «для добра людю» — а в дійсности цїла організація іде против інтересів тих широких руских мас в імя теґемонїї урядничої та шляхоцкої польскої верстви. Kurjer lwowski хотїй се бачить добре, та заплющує одно око, притворюючи ся.

Новинки.

— **Калєндар.** В недїлю: руско-кат. Єлєвтерїя; рим. кат. Молодцїв мучеників. — В понедїлок: руско кат. Аггея, Теофанїї; рим.-кат. Томи. — В вторник: руско-кат. Даниїла пр.; рим.-кат. Давида.

— **Про «народний зїзд»**, який відбув ся вчера і передвчєра у Львовї, подає вчєрашнє «Дїло»: Відбуває ся від вчєра у Львовї зїзд імпонуючий чисельностью і повагою. Явило ся 373 делегатів з краю, кромї того беруть в зїзді участь нашї по-

сли і члєни Народного Комїтету. Передовсім апробовано одноголосно політику Народного Комїтету за мичувїши рік зі скрайною опозицією супротив польскої адмїністрації краю і центрального правїтельства, піддержуючи ворожу для Русинїв систему пануючу в Галичинї. Для оборони перед кольонїзаційною і польовїзаційною акцією галицко-польских верховодїв прийнято внесенє пос. Олесницького, що Народний Комїтет має висилати в члєнів ширшого комітету делегатів організаторів, котрї мають обовязок переводити сейчас особисто організацію поодиноких повітів і єї опісля контролювати. В справї страйків висловлено думку, що страйки суть в деяких повітах конєчні і в слїдуючїм році, а понад те цринято обовязок організації праці, при чїм дотичні рїшеня мають бути задержанї в тайні. Доконано доповняючий вибір члєнів тісн. Народного Комїтету, в склад котрого увїйшли в виборю: Льонгїн Цегельскїй, др. Ст. Дїєстряпскїй, др. Яр. Кулачковскїй, др. Евґен Левицкїй, др. Никола Шухєвич і проф. Вол. Шухєвич. Нинї пополудни нарада над тактикою послів, академічним фондом і фондом народним.

Надто доносить Slowo polskie, що на внесенє д-ра Олесницького ухвалєно оснувати у Львовї правне бюро задля помочи всім покривджєним в політичних процесах, а на внесенє пос. Гурика ухвалєно виробити поміч всім тим се винам, що потерїли або відбули вянїцію з причини хлїборобских страйків. В тїй цїлі ухвалєно цїлий академічний фонд віддати в руки Народного Комїтету у Львові, який має обернути его на запомоги для страйкуючих.

Пополуднєве Slowo polskie оголошує отсї ухвали і постанови народного зїзду:

1) Зїзд визнає організаторів, аби як найчастїйше скликувати довірочні збори селян в цїлі обговорєня важнїйших справ.

2) Зїзд ухвалєє скріпити організацій делегатами, котрї мають провїрювати діяльність повітових організацій, а в случаю потреби самї мають переводити організацію.

3) Опісля на внесеня п. Гурика, котрий реферував справу хлїборобских страйків в Галичинї, ухвалєно і в сїм році зорганїзувати і перевести страйки, з спеціальним узглядненем подїлских повітів, а се для поставленя забори початїй акції кольонїзації і польовїзації центрального комітету. Спосіб переведєня страйків полишено страйковому комітетови, який перевїв свої ухвали на тайнім засїданю».

— **Видїї тов. «Рускої Бєсїди» в Станиславові** просїть отсїм всіх своїх Вп. Члєнів на загальнї збори, що відбудуть ся в вторник дня 30. н. ст. грудня 1902. о 7. год. вечером в комнатах товариства, ул. Собіского ч. 28. із звичайним порядком дневним.

— **3 Перемишля.** Відчит проф. Івана Прийма заходом тов. «Руских Жїнок» і «Рускої Бєсїди» відбудє ся в недїлю дня 28. с. м. о 8. год. вечером.

— **3 Бібрки** пишуть нам: Дня 1. н. с. сїчня 1903 о 2. год. з полудня відбудє ся в Бібрці в сали повітової ради загальнї збори члєнів товариства «Бобрєцка руска Рада» в отсїм порядку: 1) Відкрїте зборів і вибір президїї; 2) відчитанє протоколу з послїдних зборів і з діяльності ви-

дуже слабе підготованє до філософічних студїй. Першю і головною причиною того наріканя був загальний занєпад філософії того часу.

Однак мінїстерство, не зважаючи на ту причину, побачило конєчність розширеня філософічної науки в середних шкїлах з кляси VIII-ої також на класу VII. Дотичнє розпорядженє з 1856. р. лиха не могло усунути. Введенє в жїтє воно повело за собою той розклад наукового матерїялу, який бачимо нинї, а брак всяких успїхів науки спричинив усунєнє пропедевтики філософії з ряду іспитових предметів. Пізнїйшї мінїстерняльнї розпорядженя з 1884. р. і з 1900. р. мали на цїли перед всім реформи в тїм напрямї, щоб в виду постуну філософічних наук, а головню психології науковий матерїял пропедевтики філософії в гімназіях не оставав ся по задї. Повне оціненє розвою і ваги теперїшної філософії домагалось би змінї в наступствї предметів пропедевтики філософії і поставленя єї в ряд обовязкових предметів іспиту зрїлости.

В дусї найновїйших мінїстерняльних інструкцій данїй члєнами анкети почин до реформи підручників пропедевтики філософії. Коли намірена реформа в дечїм не вдоволяє (н. пр. в перемішуваню науки логіки з наукою психології, в відношеню до метафізичних вєстїей, в поглядї на умїтність історичних відомостей з філософії), то є се наслідком того, що реформа від інструкції не дуже хоче відскочити. В виду того критика наміреної реформи була-б не на місци. Можна-б лиш спротиви-

тись тому, щоб новий підручник психології мав бути перерїбкою підручника Люкаса-Лїнднера. Помичувши гербартианїзм Лїнднера, перерїбка всякої філософічної науки в напрямї змін видєть ся менї неможлива. Бо або філософічна книжка є добра — тоді найменша зміна подробиць внесе в неї нелад; або вона є лиха — тоді не допоможуть їй змінї.

Реасумуючи головне з всего, що сказало ся, можна бажати:

1) щоб найкрасша ухвала анкети в справї придбаня квалїфікованих учителїв пропедевтики філософії як найскорше здійснювалась;

2) щоб в справї змінї порядку в навчаню предметів пропедевтики філософії, зреалїзувалась як найскорше гадка «змінї на пробу», бо сподїюсь, що успїхи проби можуть прискорити лиш рішучу зміну;

3) щоб не лиш підручник логіки, але й підручник психології був написаний оригінально;

4) щоб з хвилєю появи квалїфікованих учителїв пропедевтики філософії і підручників бодай психологїя (як підставова наука) нашла місце в рядї обовязкових предметів іспиту зрїлости на так довго, як довго взагалї іспит зрїлости буде вважатись конєчною потребою, чого тепер не беру під осуд.

У Львові, дня 24. грудня 1902.

ділу; 3) відчит касовий і вибір контрольної комісії; 4) реферат о положеню Русинів бобрецького повіта; 5) вибір голови і нового відділу; 6) відчит контрольної комісії; 7) внесення членів і приступлене нових.

Дня 1. н. ст. січня 1903 о 3 1/2 год. з полудня відбудуть ся в Бібрці в сали повітової ради загальні збори членів товариства «Руский Народний Дім в Бібрці» в слідуочім порядку: 1) відкритє зборів і вибір президиї на той час; 2) відчитанє протоколу з послідних зборів; 3) відчит касовий і вибір контрольної комісії; 4) поясненє справи що-до конечної потреби побудованя Народного руского Дому в Бібрці; 5) звіт контрольної комісії; 6) вибір нового відділу і ради надзорчої; 7) внесенє членів і приступленє нових. — *О. Глопін Штогрин*, голова, *Евгеній Дзерович*, секретар.

(Інші рускі часописи просить ся о повторенє сих оповісток).

На загальних зборах «Народної Ради», що відбули ся в четвер рано, війшли до відділу сп.: Юл. Романчук (голова), др. Кость Левицкий, проф. Білецкий Вас., о. Темвицкий Ол., о. Стефанович Ол., Вяч. Будзюновский і Осип Кузьмич.

П. Володимира Гнатюка, редактора «Літер.-Наукового Вістника» і доброго знатока життя-буття уорських Русинів, іменувала недавно Наукова академія в Петербурзі своїм членом-кореспондентом. Ся почесть стрітила п. Гнатюка саме в тім часі, коли він виїздив на остроу Корфу для поратованя здоровля.

Руске Тов-о педагогічне у Львові просить о скорє відовленє передплати «Учителя» і «Дзвінка», щобі адміністрація мала перегляд, кілько примірників належить друкувати. Редакцію «Дзвінка» обймає з Новим роком п. Константин Малицака, звісна під псевдонімом Віра Лебедів, писателка для молодіжи. Всякі датки і передплату належить висилати на адресу: Львів, ул. Кльоновича, 7.

Пригвоздити мусимо отсей висказ в дописи «Діла» з Бережанщини: Кацапи воювали і воюють дальше. «Надію» (здаткове товариство в Бережанах — Ред.) тому, що она в руках «українців», кацапи поборювали далі, а свої відносили ся і відносять ся до неї байдужно. Кацапи знають добре, що поваливши тую інституцію, они підорвуть найважнішу реальну підставу до дальшого розвитку народної ідеї. Та тим они хотять також доскулити і д-рови Чайковському, котрого ненавидять від серця, хоча він свого часу так вірно служив злочасної памяти консолидації. Але часи змінили ся. І Чайковский провидів, що консолидація була найбільшим нашим нещастєм і тепер вступив на іншу дорогу. Жаль тільки, що не піддержують д-ра Чайковского а зглядно «Надію» місцеві і дохресні Русини.

Польський «месия», др. Володимир Козловский, складаючи недавно мандат на посла до державної ради, заявив, що его жде велика задача в краю. І сираді, від трех тижнів др. Козловский товче ся по містах східної Галичини як вандрівний щур та що другого або третого дня устроює польські шокки, ніби віча чи зізди, по ріжних містах. Доси були такі зізди в Бібрці, Чорткові, Бучачі, Гусятині, Заліщиках, Городенці, Коломиї, Бродах, Станиславові, Калуші, Долині, а нині і завтра відбудуть ся зізди в Терехові і Тернополі. На таких зіздах було звичайно по кількадесят присутних переважно дідичів, офіціалістів, докторів, а часом по кілька мазурів-колоністів. Предметом нарад була організація Поляків, отже закладанє читалень, шкіл, кулок, дальше хліборобскі страйки, парцеляція рускої землі межі польських заволоків з заходу і тим подібні справи. Не обійшло ся також без похвал для деяких старостів і маршалків за «горліве попереанє» польських інтересів на «кресах». Зізди мають на меті перевести організацію Поляків, аби на случай розв'язаня державної ради не заскочили їх несподівано вибори.

Про американську місію пос. Стапінського згадує дальше поступовий польський тижневник «Амеругка», що виходить в Толедо, Огайо (в ч. 49 з 6/12. с. р.) в рубриці «Echa misyj p. Stapińskiego», де поданє всілякі цікаві критичні замітки що-до тої місії. Між іншим читаємо там ось що: «З Robotnik-a цікавішого довідуємо ся, що посол Стапінський в одній зі своїх промов сказав отсе: «Отже княгиня Чарторийска, помімо сего, що в хлопоманкою, з неа в діла Русинів, бо і в єї добрах застрайкувала; диятого продає свої грунти на Руся. Від Русинів жадає за морг 400 злр., а від Поляків лише 200 (?). Ми повинні отже користати з тої оферти». — Ті слова піддає Robotnik а за ним Амеругка кешкованям і критикує їх із становища робітничого. На всякий случай цікавий се причинок був би до характеристки місці людového посла.

Повисше становище займають деякі поступові часописи польські в північній Америці, всі прочі однак трублять голосно в трубу Стапінського, навіть і ті, що давніше займали були більше критичне становище супроти сего новомодного місіонара, вербуючого мазурів до райскої «Терлетини». (Назва «Терлетина» походить

від назвици давного польского роду Тарлів, що в заслуги одержав від польского короля розлогі простори земель у східній Галичині).

Дирекция залізниць державних доносить, що задля сніжних заметіль здержано рух поїздів на шляхах: Переворск-Розвадів, Борки великі-Гриمالів, Львів-Белзєць, Львів (Клепарів)-Янів і Хабівка-Закопанє.

Новий шпиталь повітової. В Турці коло Хирова побудовано новий шпиталь повітової. Вудинюк вибудовано коштом 160.000 К і сими днями віддано до ужитку. Директором шпиталя став др. Задурович.

Камінний уголь подорожје. З Кракова доносять, що вода заляла копальні чорного угля в Яворжі, де було занятих 2.000 робітників.

Галабурди в грецкім парламенті. При отвореню грецкого парламенту прийшло до нечуваної доси бучі. Між двома сторонництвами Деліаністами і Теотокістами настав спір о особу президента. По стороні Теотокістів стояли урядники палати і передали їх ключі. Рано Теотокісти мали зібрати ся тихцем і вибрати президента палати одного зі своїх сторонників. Тимчасом вночі зібрала ся кабінетова рада і ухвалила силою переперти вибір свого кандидата на президента. Палату окружено війском і вітрихами отворено двері. Коли ранком прийшли Теотокісти застали вже в палаті Деліаністів, а президентом став вже вибраний Чарльомбас. Саме тоді митрополит відмовляв молитву перед отворенем нарад. Теотокісти озлоблені підступом правительства почали бити своїх політичних противників, але менші числом угляги війкни перевазі і війшли зі салі. По оттакім прольогу король відчитав престольну промову і засіданє парламенту відбувало ся дальше.

Дурак для дураків. «Общество Качковского» — як доносить «Галичанін» — почало видавати свої «ізданія» на «литературном руском» язичі і напечатало вже одну таку книжочку, а в ній помістило казку «Іван Дурак». Доси, виходили «ізданія Качковского» паламаршиною, тому може тепер отворять ся очи селянам незасліпленим ще зовсім кацарским «мракобісєм», та може пізнають, куда веде підпольна робота московских агентів.

Скандал на саксоньскім дворі. Наслідник саксоньского престоло Фридрих Август позбув ся жінки Княгиня Люіза — як ми доносили — утїкла до Швайцарії. Що з гаразду не зробила сего, доказують факти, про які так пишє дрезденський кореспондент Zeit-у: З добре поінформованих кругів двірских пішла вість, що княгиня рішила ся на сей крок наслідком недуги, у яку она попала, недуги тим тяжшою, що княгиня находить ся тепер в блаженнім стані. Коли княгиня дізнала ся про небезпечність сеї недуги, обурила ся, але мусїла піддати ся ліченю після зарядженя своего лікаря. В тім часі княгиня виглядала лихо і з сего дехто вносив, що она нездужає, але на певно піхто сего не знав. Про єї тодішний стан душевний свідчить отєя подія: Коли она при кінци падоліста с. р. звиджувала нову віллу маляря Унгера, сказала з жалем: «Мій Боже, коби я мала такий дім і мгла в нїм сама одна мешкати». До сего духового напруженя, в яким була княгиня, причинило ся ще прогнанє Жірона, учителя французского язика єї дітей, якого княгиня мабуть любила, але крім товариських не було між ними ніяких інших зносин. Се, що княгиня замешкала тепер в Жєневі з Жіроном, пояснюють собі в двірских кругах так, що она хоче тим чином замкнути собі дорогу до повороту до мужа.

Місто западає ся. З Барцельони доносять про катастрофу того рода, яка стала ся недавно в Бріск в Чехах. В місті Берга запала ся земля в глунину на прєсторі 4 квадратних кілометрів, а рівночасно запали ся і всі ті дома, що в тім місци стояли. П-ки-що не знати, чи в сїй катастрофі згинуло багато людий; говорять лиш, що з кількох домів всі люди повтїкали. Берга є невеличке місто, і має всего лиш 5.000 жителів, але належить до найбогатших міст в цілій провінції, бо має великі фабрики.

Вісти з перемискої епархії. Дійсними деканами іменовані оо.: Антїн Колястяньский, Теофіл Скобелевский, Володимир Ринявець, Андрей Децко, Антін Дигдалевич, Михайло Миколаєвич і Йосиф Гамерский. — В пропозицію принятї на парохію Смолин оо.: Алекс. Кунців, Роман Кмицикевич, Ом. Гриневецкий, Волод. Насальский, Іван Кипріян, Юрій Вербицкий, Мартин Миколайчук і Михайло Демцьо; на парохію Вільки мазовецькі оо.: Іван Кипріян, Антін Яців, Юрій Вербицкий, Волод. Гукевич, Франц Щепкович, Лев Пясецкий, Мартин Миколайчук, Льонгин Тустановский, Мих. Ільницький, Василь Клиш і Михайло Феняк; на Доброгостів оо.: Іван Ільницький, Теофіл Левицкий і Григорий Журавецкий; на парохію Гнилу оо.: Діониз Гичко, Мих. Ільницький і Петро Янів; на Бересть оо.: Петро Цапницький, Ігнатий Мохнацкий і Діониз Гичко. — Правительство продовжило на дальший одя рік дотацію з реліг. фонда для сотрудників в Порохнику і Тарнавці, яслиского дек.

Посмертні оповістки.

— **О. Фабіян Жуковский** найстарший святик-ювілять лївського архієпархії, вислужений декан з крилошанськими відзнаками, парох в Олізві, зборівского деканата, упокоїв ся дня 23. с. м. в 90. році житя а в 56. р. святикєства. В. с. п.

— **О. Александр Миронович**, парох-ювілять в Ораві, скільского деканата, совітник митрополичої консисторії, упокоїв ся дня 20. с. м. в 86. році житя, а в 51. році святикєства В. с. п.

— **О. Николай Осідач**, парох в Дрогомишляворівского деканата, перемискої епархії, упокоїв ся дня 15. с. м. в 35. році житя, а в 10. році святикєства. В. с. п.

— **Олекса Полотницький**, урядник дирекції домен і лісів у Львові, упокоїв ся дня 26. с. м. в 70. році житя. В. с. п.

Наука, штука, література.

Руский народний театр під дирекцією Мих. Губчака дасть ще в Коломиї отєї представлення: В неділю «Душогиби», драма зі сьбівами в 5. діях Тогобочного; ві вторник дня 30. н. ст. передпослїдне представленє, премієра «Хазяїн», комедия в 4. діях Карпенка-Карого; в четвер дня 1. січня 1903. послїдне представленє, премієра «Відьма», фантастична оперета Яновскої в 5. відслонях, музика Лисенка. Опісля має театр переїхати до Надвірної.

— Появила ся «IV-та коломийка на форталян» укладу ц. к. проф. музики в Чернівцях Антона Кужелї (присвята «Станиславському Боянови»), яко VIII-й випуск «Видавництва музичного Станиславського Бояна». Ціна 60 сот.

Що до музичної форми, то подібна она до передшє виданих «трех коломиюк», — всюди: думка, з коломийки, опісля знов та сама думка, але не ціла, а опісля «Presto Finale», в котрім зібрані всі мотиви з тих коломиюк. Що-до технічного опрацюваня, то може тяжша она до коректного відограня на фортепьяні, чим з попередні коломийки, але за те гарніша від них. Під зглядом гармонічної техніки може ся коломийка послужити неодному з наших «младенческих» композиторів яко взір, що «треба учти ся гармонії, а оригіальність сховати на пізнійше».

Любителям доброї «народної музики» поручаємо IV-ту коломийку Ант. Кужеля.

Репертуар Львівської Фільгармонії. В суботу, 27. грудня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Станислави Висоцької, драм. артистки міського театру в Кракові і співачконого тов-а «Лютиа». В програмі: Давіда «Пустиня» і мелодрам «Дзвоні» Едгара По з музикою І. Челябинского.

В неділю 28. с. м. «популярний концерт» при співучасті Матильди Роллїнової, оперової артистки. Програма: I. I. Увертюра до оп. «Meistersinger». 2. Массенєт: «Scenes pittoresques». 3. Леукавалло: Ария з опери «Паяци», відсьпіває в тов. орх. М. Роллївна. — II. 1. Чайковский: «Пісня без слів». 2. Сароцатє: «Циганські мелодії, відограс концертмаістер Вячеслав Неделя. 3. а) Тості: «Пенсо», б) Мошковский: Вальс, відсьпіває М. Роллївна. — III. 1. Гріг: «Норвейскі танці». 2. Двожак: Славянськї танці.

Ві вторник 30. грудня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Вілле Бурмєстра, скрипача.

В сєреду, 31. грудня «концерт популярний» при співучасті Тов. «Хору академічного».

В четвер, 1. січня «популярний концерт».

В суботу 3. січня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Леопольда Годовского, паяїста.

В неділю 4. січня «популярний концерт».

В понєділок, 5. січня «великий концерт симфонічний, під дїрігентурою Ришарда Штрауса.

Важне для катехитів і тих, що учать релігії в народних школах. Третю часть «практичного провідника для катехитів», в котрій пояснює ся наука релігії для 5. і 6. стєпеня зглядно для 3. 4. класи народних шкіл, можна набувати в книгарнях ім. Шевченка і Ставропільській у Львові по ціні 2 К 40 сот. а з пересилкою поштовою о 20 сот. більше. Першу і другу часть тої книжки можна набути рівнож в згаданих книгарнях по ціні 2 К 40 сот. а з пересилкою поштовою о 20 сот. більше.

Телеграм.

Карнак, 27. грудня. Бюро Райтера доносить: Венецельске правительство годить ся на предлогу Німєччина і Англії, аби розвмиий суд відбув ся в Газі, під условиною, що бльокада буде знесена, а забрані кораблі Венецелья назад одержать.

Оповідатка.

Низше підписаний обіймив був на конто акад. тов. «Молода Україна» в Чернівцях продажу і експедицію книжки видана тогоч товариства «Відгуки». Тов-о «Молода Україна» перестало існувати, а всі свої зобовязання і жаданя передало на акад. тов. «Січ» в Чернівцях і тому я зобовязаний тепер здати рахунки що до книжки «Відгуки». Тепер власне, т. є. з кінцем року, зажадало тов. «Січ» від мене рахунків. Понеже однак розісланих книжок кругло 1000 анї не звернено, анї не заплачено, тому звертаю ся сею дорогою до Вп. патріотів-Русинів, що дістали від мене книжку «Відгуки», щоб зволити туюж або гроші за ню в найкоротшій часі на мою адресу звернути.

Микола Грабчук,

22 (1—3) Чернівці, ул. Кладовища ч. 1.

Пошукую учителя - академіка

або укінчевого студента, приготовляючого ся до іспиту — до двох хлопців. Першеньство мають розуміючі ся на сьпіві і музиці. Зголошення листовно приймає: Впр. о. Яків Зробек, парох в Вертелці, п. Залізці. 21(2—3)

Відень, 27. грудня. Цісар виїздить дня 5. січня на кілька-тижневий побут до Пешту.

Берлин, 27. грудня. Обі палати пруского сойму склчкано на 13. січня 1903.

Петербург, 27. грудня. Гр. Лев Толстой оголосив просьбу до редакцій часописий, аби з огляду на его старі літа не подавали его бюлетинів.

Станіславів, 27. грудня. В наслідок сніжних заметіль здержано вчєра рух поїздів на шляхах Долина-Вигода і Коломия-Стефанівка.

Надіслане.

Спеціаліст ведуг горла і грудий

Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Щавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняктів ч. 1, II пов. (Народний Дім).

11(17-2)

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечєнь

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

є одним руским Товариством асекураційним.

Фонди «Дністра» з днем 31. грудня 1901.

Дністер

Фонд резервовий	386 402 кор. 83 сот.	разом 645,383 кор. 59 сот.
Резерва премій	205 227 " "	
Резерва спеціальна	6 000 " "	
Фонд емеритальний	47 753 " 76 "	

«Дністер» обезпечєє будинки як також збіже і пашу против шкід огневих. Всі три ВП. Ординарияти припоручили «Дністер» Вєч. Духовєньству і всім вірним.

Оплата премії в «Дністрі» є уміркована, а чистий зиск — надвижку з оплат — розділяє

«Дністер» межі своїх членів яко звороти. В р. 1900. і 1901. виносить зворот 8%. Шкоди виплачує «Дністер» дуже скоро, а оцінку шкід переводить разом з делегатом і 2 членами місцевими. До 31. грудня 1901. виплатив «Дністер» 5.075 відшкодовань в сумі 2,656,787 кор.

Члени «Дністра» можуть без перешкоди затягати позички в Банку краєвім і касах ощадности, бо каси ті приймають полієн «Дністра» при позичках гіпотєчних.

На жите можна обезпечити через «Дністер» — капітали на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти і т. д. — краківськім Товариєтві, а з провізії від тих обезпечєнь відступає «Дністер» часть на рускі добродійні ціли.

Агєнції передає «Дністер» радо селянам, господарям, особливо де нема «Дністра». Агєнти заробили 349,486 кор. провізії.

Від огню обезпечєайте ся тільки в «Дністрі».

На жите обезпечєайте ся тільки через «Дністер».

Селяне! убігайте ся тільки о агєнції «Дністра».

Найновіший твір Л. Лопатинського „ПАРАЦЯ“

комедія в 3 актах зі сьпівами

(з побуту літників)

відзначає ся невичєрпаним йовільним гумором і жвавим діяльгом. Ся комедія збогачує знатно галєрню типів у наших народних штуках так з кругів сєлян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмієна рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо сєлянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії унослідженням недєтєвою, але противно має нагоду посьміятися ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір несеєтє на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

— Ціна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Складайте свої ощадности в Дністрі!

Дністер

Товариство взаїмного кредиту, стовариєнє зарєєстрованє в обмеженою порукою у Львові, Ринок ч. 10. дім «Просьвіти»

Дністер

принймає вкладки щадничі і опроцентовує їх по 4% від ста. Стан вкладок 31. грудня 1901 900.193 К 53 с. на 1.063 книжочках.

Дністер

уділяє своїм членам позичок на векслї і скрипти за інтабуляцією або при відновідній поруці на 5½% і 1% додатку на кошти адмінієстрації. Сплату позичок розкладає «Дністер» догідно також до 10 літ. Членом може бути тільки член обезпечєний в «Дністрі», від огню. Уділ членський виносить 50 К, вписове 2 К. Уділи вплачені по дєнь 31. грудня 1901: 81.169 К 37 с. Членів було: 2.006. Стан позичок: 869.245 К 4 с.

Дністер

уділяє рікєрчно з чєтєвого зиску датки на публичні добродійні рускі ціли — на церкви, бурси, школи і т. д. — До кінця року 1901 уділено 8.840 К.

Інформаций в справах позичок уділяють агєнти і Дирєнція.

Збогатити ся

в добру а дешево книжку рад би кождий.

Тож звертаємо Вашу увагу, що такою книжкою є:

„Народний декляматор“

На 322 стор. читкого друку мієтєть 107 рїзномородних деклямацій, перворядних руских поєтєв. У вступних замїтках поясєно авязко:

- Що і як деклямувати?
- Як устроювати народні вечєрки?

Ціна примірника опрєвленого в єлєгантєне полотно з витисками виносить лиш 1 К 20 сот.

З огляду на ті всі прикмети повинєн «Народний декляматор» находити ся в кождїй рускїй хатї.

Просить ся замовляти у накладовїй книгарни

Якова Оренштайна в Коломїї, (Ринок).

20(2—6)

Контора вимїни

ц. к. упр. сал. акц.

Банку

Гіпотєчного

з купує і продає

вєякі

папєри цїнні

і МОНЕТИ

по найдешєвшїм курсї денним не числячи ніякої провізії.